

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2013 - Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ – 24 ΜΑΪΟΥ 2013

ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ: ΑΜΑΛΙΑ ΧΑΙΡΗ – ΤΡΙΠΑΜΠΟΥΚΗ,
ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΑΣΟΥΛΑ ΓΚΟΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΘΗΝΑ
ΖΟΥΠΟΥ, ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΤΕΦΟΠΟΥΛΟΥ**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

- α. Πολιτοφυλακή της Κρήτης: Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 215 και 216. Συγκεκριμένα, από σελ. 215 «Το οριστικό κείμενο των μεταρρυθμίσεων [μετά τη λήξη του κινήματος του Θερίσου] προέβλεπε... την ίδρυση Κρητικής Πολιτοφυλακής με Έλληνες αξιωματικούς που προηγουμένως θα παραιτούνταν από τον ελληνικό στρατό» και από σελ. 216 «Το πιο σημαντικό [της αρμοστείας του Αλέξανδρου Ζαΐμη (1906 – 1908)] είναι ότι οργανώθηκε για πρώτη φορά η Πολιτοφυλακή της Κρήτης, δηλαδή ο πρώτος στρατός του νησιού (1907), που εξελίχθηκε σε αξιόλογη δύναμη, όπως φάνηκε αργότερα στους Βαλκανικούς Πολέμους 1912 – 1913».

ή

Από το φροντιστηριακό βιβλίο, σελ. 551, το σχετικό ορισμό.

- β. Κοινωνιολογική Εταιρεία: Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 93, από τη δεύτερη παράγραφο του κεφαλαίου «Τα αριστερά κόμματα», «Σοβαρότερη από όλες αυτές... να ιδρύσουν κόμμα». Σ' αυτό μπορεί να προστεθεί και η επόμενη πρόταση, έως «...Αλέξανδρο Παπαναστασίου».

ή

Από το φροντιστηριακό βιβλίο, σελ. 237, το σχετικό ορισμό.

- γ. Συνθήκη Νεϊγύ: Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 140, τη δεύτερη παράγραφο του κεφαλαίου «Άλλα προσφυγικά ρεύματα».

ή

Από το φροντιστηριακό βιβλίο, σελ. 360, στο πλαίσιο για το «Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως».

ΘΕΜΑ Α2

- α → 4,
β → —,
γ → 1,
δ → 5,
ε → 3,
στ → —,
ζ → 2

ΘΕΜΑ Β1

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 85 – 86, η τρίτη και η τέταρτη παράγραφος του κεφαλαίου «Από τη χρεοκοπία στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδή (1893 – 1909)», δηλαδή από «Ο ελληνοτουρκικός πόλεμος...» έως «...περιορισμό της γραφειοκρατίας».

ΘΕΜΑ Β2

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 250, την πέμπτη παράγραφο του κεφαλαίου «Αγώνες για τη δημιουργία μιας αυτόνομης Ποντιακής Δημοκρατίας (1917 – 1922)», δηλαδή από «Στην Ευρώπη πρωτεργάτης...» έως το τέλος της παραγράφου αυτής.

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Η απάντηση και στα τρία ερωτήματα του θέματος αυτού απαιτεί:

Τα στοιχεία των τριών ΚΕΙΜΕΝΩΝ.

Στοιχεία από το κεφάλαιο του σχολικού βιβλίου «Το αγροτικό ζήτημα» και συγκεκριμένα από τις σελίδες 42 και 43.

Στοιχεία από το κεφάλαιο του σχολικού βιβλίου «Η εδραίωση του δικομματισμού» και συγκεκριμένα από τη σελίδα 81.

Αναλυτικότερα:

α) Πρόλογος

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 42 – 43 «...η διεύρυνση του ελληνικού κράτους... μεγάλης ιδιοκτησίας».

Ανάπτυξη του ερωτήματος

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 42 «Τα 'τσιφλίκια' ... ελλείψεις».

Από το ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Οι νέοι (Έλληνες) ιδιοκτήτες απαιτούσαν από τους κολίγους να πληρώνουν ενοίκιο για τις οικίες όπου διέμεναν, επειδή και αυτές ανήκαν στην ιδιοκτησία τους.

Γενικότερα, οι νέοι (Έλληνες) ιδιοκτήτες ήταν πιο απαιτητικοί από τους προηγούμενους ιδιοκτήτες (τους Τούρκους).

Από το ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Οι Έλληνες ιδιοκτήτες των τσιφλικιών έκαναν έξωση στους κολίγους από τα σπίτια, όπου διέμεναν.

β) Πρόλογος

Από το 1884 τα δύο μεγάλα κόμματα στην Ελλάδα, του Χαριλάου Τρικούπη και του Θεοδώρου Δηλιγιάννη, είχαν διαφορετικές αντιλήψεις για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας και επομένως και διαφορετική οικονομική πολιτική και ειδικότερα αγροτική πολιτική.

Ανάπτυξη του ερωτήματος

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 81: «Στα εδάφη... τους μεγαλογαιοκτήμονες».

Από το ΚΕΙΜΕΝΟ Β και συγκεκριμένα την πρώτη παράγραφο.

Ο Τρικούπης αντικρούει το αίτημα για διανομή των τσιφλικιών σε ακτήμονες αγρότες (κολίγους) με το επιχείρημα ότι κάτι τέτοιο θα απέτρεπε τους πλούσιους Έλληνες του εξωτερικού να κάνουν επενδύσεις προς το γενικότερο όφελος της χώρας.

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 81 «...ενώ οι δηλιγιαννικοί... τη βελτίωση της θέσης τους».

Από το ΚΕΙΜΕΝΟ Β και συγκεκριμένα από τη δεύτερη παράγραφο.

Η προσπάθεια του Δηλιγιάννη να περάσει από τη Βουλή νόμο για την απαλλοτρίωση μέρους των τσιφλικιών υπέρ των κολίγων που τα καλλιεργούσαν δείχνει ότι το δηλιγιαννικό κόμμα αποδεχόταν και αναγνώριζε την ύπαρξη αγροτικού ζητήματος.

γ) Πρόλογος

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 43, «Οι πρακτικές αυτές... Κιλελέρ (1910)».

Μεταβατική παράγραφος: Την ένταση της κατάστασης απεικονίζει και το Υπόμνημα της Πανθεσσαλικής Επιτροπής Αγώνα, στο οποίο οι ακτήμονες αγρότες των τσιφλικιών απευθύνονται προς τον ίδιο το βασιλιά Γεώργιο Α΄, διεκτραγωδώντας την κατάτασή τους και ζητώντας την παρέμβασή του, για την επίλυση των προβλημάτων τους.

Από το ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Προβλήματα των κολίγων:

- α) Δεν είχαν δική τους τη γη που καλλιεργούσαν.
- β) Δεν είχαν δικά τους τα σπίτια που διέμεναν.
- γ) Δεν τους επιτρεπόταν να αποκτήσουν ιδιοκτησία.
- δ) Περιφέρονταν σαν τσιγγάνοι από χωριό σε χωριό, γιατί οι τσιφλικάδες τους έκαναν έξωση από τα σπίτια.
- ε) Μείωση του αγροτικού πληθυσμού.
- στ) Ακμάζει η τοκογλυφία σε βάρος των ακτημόνων.
- ζ) Οι κολίγοι πλήττονται από αρρώστιες με κυριότερη την ελονοσία.

Αιτήματα των κολίγων:

- α) Βελτίωση της θέσης των ακτημόνων αγροτών.
- β) Φροντίδα για την αύξηση της γεωργικής παραγωγής μέσω της βελτίωσης των συνθηκών ζωής και εργασίας των αγροτών.
- γ) Κατάργηση της δουλοπαροικίας, όπως είχε γίνει και στη Δανία το 1788.

ΘΕΜΑ Δ1

Η απάντηση και στα δύο ερωτήματα του θέματος αυτού απαιτεί:

Τα στοιχεία των τριών ΚΕΙΜΕΝΩΝ.

Στοιχεία από το κεφάλαιο του σχολικού βιβλίου «Η αστική αποκατάσταση» και συγκεκριμένα από τις σελίδες 157, 158 και 159.

Αναλυτικότερα:

α) Πρόλογος

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 157, από την πρώτη παράγραφο του παραπάνω κεφαλαίου, «Την αστική αποκατάσταση... εμπόδια από την αγροτική».

Ανάπτυξη του ερωτήματος

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 158 – 159, από τη δεύτερη παράγραφο του παραπάνω κεφαλαίου, «Η αστική στέγαση ξεκίνησε... για τη στέγασή τους».

Από το ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Τα αριθμητικά στοιχεία (αριθμός οικημάτων που κατασκευάστηκαν από το κράτος και την ΕΑΠ).

Ο τρόπος ύδρευσης των οικημάτων.

Οι συνθήκες υγιεινής.

β)

Τρόπος στέγασης ευπόρων προσφύγων:

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 159, από την τρίτη παράγραφο του παραπάνω κεφαλαίου, «Υπήρχαν βέβαια και οι εύποροι... Πειραιά».

Από το ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Συμπληρωματικές λεπτομέρειες σχετικά με τα έργα υποδομής και την ίδρυση της Νέας Σμύρνης.

Τρόπος στέγασης απόρων που δεν είχαν ακόμα αποκατασταθεί.

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 159, από την τρίτη παράγραφο του παραπάνω κεφαλαίου, «Στο αντίθετο άκρο...» έως το τέλος της παραγράφου.

Από το ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το υλικό με το οποίο κατασκευάζονταν οι καλύβες στα προάστια της Θεσσαλονίκης.

Το μέγεθος των κατασκευών αυτών.

Οι συνθήκες διαβίωσης των ενοίκων σ' αυτές τις παράγκες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι απαντήσεις στα θέματα με πηγές είναι ενδεικτικές και περιλαμβάνουν τα κυριότερα σημεία.